

Kapitulasjonen juni 1940.

114603

Det var utvilsomt en kapitulasjon overensstemmende med Haag-reglene art. 35 og ikke en våpenstillstand — som enkelte har framholdt — som ble inngått i juni 1940.

Det var en overenskomst, en kontrakt mellom komm. general -Ruge ved fullmektig og tyskerne. En slik overenskomst skal høye (scrupuleusement) overholdes, heter det i art. 35.

En kapitulasjon omfatter kun en militær overenskomst, ingen politisk, og den var bindende så vel for den norske som den tyske stat uansett om den norske regjering hadde behandlet overenskomsten eller ei.

Det vesentlige innhold av en slik kapitulasjon er overlevering av våpen og krigsforråd.

Det kan nevnes at oberstkommanderende i Holland kapitulerte i likhet med den norske komm. general, og den hollandske regjering forlot landet.

Kongen av Belgia kapitulerte med hele sin vernemakt. Kritikken mot ham var som bekjent at han innstilte kampene for tidlig.

Weygand i Frankrike, som var øverst sjef for det nasjonale forsvar, ønsket ikke å kapitulere, men henstilte gang på gang til statsminister Reynaud om å inngå våpenstillstand. Weygand fant det ikke forenlig med den franske armés ære — så han — å innlede noen kapitulasjon.

Kapitulasjon hadde nok vært langt å foretrekke framfor den bedrovelige våpenstillstandsavtale som den 22. juni 1940 ble inngått av Petain og som kun skapte ydmykende bidrag til den tyske krigsmaskin.

En fransk lov av 1938 tilla komm. general myndighet til å ta enover avgjørelse under de militære operasjoner (derunder også kapitulasjon).

Det okkuperte Norge var — for å ta eksemplet fra juli 1940 — avvæpnet og under effektiv okkupasjon av de tyske tropper.

Da å si at det okkuperte Norge eller dets innvånere var i «krig» med tyskerne synes kunstig. Det er da også flere forfattere som ved begrepet «krig» framhever som det vesentlige krigshandlingene (the struggle by arms).

Haagreglenes bestemmelser om okkupasjon trådte automatisk i kraft ved den virksomme okkupasjon, derunder den tyske rekvisisjonsrett. At sabotasje f. eks. den gang (juli 1940) var i strid md Haagreglene er ikke tvilsomt.

Det kan ikke innsees at man vinner noen fordel i rettslig henseende ved å framheve at det var «krig» i det okkuperte Norge på omhandlede tidspunkt. Selvsagt var det «krigstilstand», ti kapitulasjonen hadde ingen politisk virkning. Okkupanten var fremdeles vår fiende og kun vår regjering i London kunne innlede fredsforhandlinger.

Ved å framheve at det var «krigstilstand» og ikke krig — således som også den franske riksadvokat i enkelte saker har nevnt — vil etter min mening Haagreglenes bestemmelser i visse relasjoner tre klarere og sikrere fram. Vil man absolutt ha ordet «krig» i denne forbindelse spikret fast, må man iallfall stadig holde seg for øye at «krig» i vanlig forstand og «krig» i et okkupert land, hverken i rettslig eller faktisk henseende er identisk.

Krig føres kun av stat mot stat og krig er et rettsbegrep, som kan få forskjellig innhold i de forskjellige forbindelser.

At ordet «krig» i vår straffelovs paragraf 86 også analogisk må utvides til «krigstilstand under okkupasjon», kan ikke være tvilsomt. Det er ikke alene nødvendig, men de reale grunner tilsier det.

Hvis der for alvor skulle oppstå framtidige kamper om landssvikoppgjøret antar jeg at kampene vesentlig kommer til å angå spørsmålet om våre domstoler med tilstrekkelig klarhet og rettferdighet har avregnet Haagreglene, — jeg tenker da særlig på rekvisisjonsbestemmelsene, som fra konferansen i 1899 ble gjen tatt i 1907, i virkeligheten uten endring, og hvor nesten alle verdens konstitusjonelle stater møtte.

H. H.